

Krhka konstitucija i naponi kojima se izlagao bili su uzrok oboljenju od sušice. Bolest je podnosio strpljivo i predano. Umro je u gradskoj bolnici u Mostaru u ponedjeljak 30. studenoga u 6,30 sati, nakon što je na sve načine nastojao pobijediti opaku i tada neizlječivu bolest. U dirljivom nekrologu netko od kolega je istaknuo njegovu omiljenost i pastoralni žar među hrvatskim pukom.

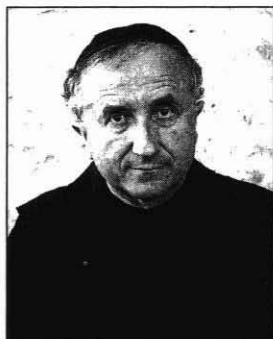
Živio je svega 28 godina. Pokopan u zajedničkoj grobnici franjevaca na groblju Šoinovac uz sudjelovanje subraće, gradske glazbe i brojnoga puka. Pogrebno slovo održao je njegov kolega fra N. Hrkać. U Provičijskom nekrologiju piše kratko o njemu da je pobožno umro u Mostaru¹⁷⁸.

21. FRA MARKO (Frano) BRKIĆ (1865-1937.)

Rođen 30. siječnja 1865. u Rasnu od oca Nikole i majke Joze rođ. Kraljević. Stupio u novicijat na Humcu 20. srpnja 1886.¹⁷⁹

Nije studirao bogosloviju nego je postao brat laik. Savladao je krojački zanat. Prema pričanju on je dogradio kuću tzv. Jukurovu kulu, u zabačenom dijelu sela Rasna. Istupio je iz Franjevačkoga reda i živio osamljeno u svojoj kući. Umro je u Rasnu 2. prosinca 1937. od reume, kako je zapisao župnik fra Tadija Beljan.¹⁸⁰

22. FRA MARTIN (Franjo) SOPTA (1891-1945.)

Fra Martin, krštenim imenom Franjo, rođen je na Dužicama 14. veljače 1891. od oca Martina i majke Ruže, r. Pinjuh.¹⁸¹ Danas se njegova rodbina zove "Čelići". Nakon osnovne škole u Rasnu uputio je 15. kolovoza 1902. molbu za primanje u Franjevački red, prilažući potrebne svjedodžbe. Uprava provincije ga je odmah primila.¹⁸² Obukao je franjevački habit 6. kolovoza 1908. Prve privremene redovničke zavjete je položio nakon godine novicijata na Humcu 6. 8. 1909. Maturirao je na klasičnoj gimnaziji u Mostaru 1910. gdje studira i bogosloviju od

¹⁷⁸ Nekrologij na Širokom Brijegu: "30. 11. 1931. in Mostar R. P. Laurentius Sopta a Dužice socius parochi in Široki Brijeg, anno vitae 28, religionis 10 sacerdotii 4." Nešto više podataka donosi Nekrologij samostana na Humcu.

¹⁷⁹ Schematismus 1903., str. 66-67.

¹⁸⁰ Župni ured Rasno. Matica umrlih II., str. 139. br. 36.

¹⁸¹ Župsku ured Rasno. Matica krštenih I., (1872-1907) str. 88 br. 33. "Dužice, die 16. huius m. 1891 nat. heri fr. Aloysius Radoš bapt. Franciscum l. f. Martini Sopta et Rosae Pinjuh de Čerigaj".

¹⁸² Humac, AHFP Protokoli (1901-1908.) br. 26. Dana 15. 8. 1902. Franjo sin Martina Sopte priložio je svjedodžbe s molbom da bude primljen u Red. Već tri dana kasnije je povoljno riješena njegova molba.

1910-1914. Za svećenika je zaređen 21. rujna 1913. u Sarajevu. Studij nastavlja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu od 1911-1917., te kasnije u Beogradu.

Bavio se nastavničkim radom na gimnaziji na Širokom Brijegu i Mostaru na bogosloviji.

Po naravi filozof, imponirao je širinom i dubinom znanja iz svih područja, poput modernoga kompjutora. Rijetko je pisao. Poznat nam je samo njegov članak o Solovjevu iz mladih godina.¹⁸³

Kvirin Vasilj o njemu piše: "Bio je osoba visoke inteligencije i široka znanja, na kakvu se nisam namjerio ni na jednom od tri sveučilišta koja sam pohađao".¹⁸⁴

Franjevačkom jednostavnosti, osobnim siromaštvom i dobrom naravi ostavljao je snažan dojam na svoje učenike i okolinu.

Zadnju godinu je boravio na Čerinu, kamo je zbog bombardiranja iz Mostara premješten studij filozofije. Kad su došli partizani bio je zajedno s danas živim svjedokom fra Kamilom Milasom ispitivan od zloglasne OZNE i pušten. Na 9. veljače 1945. pošao je umjesto župnika bolesniku u Veliki Ogradenik. Na povratku u Čitluk uhvatili su ga partizani i odveli u Ljubuški. Zadnji put je viđen u Ljubuškom 12. veljače. Poslije mu se gubi svaki trag.¹⁸⁵ Ubijen je između 12. i 17. veljače 1945. i pokopan na nepoznatom mjestu. Fra Janko Bubalo, neposredni svjedok događanja u Ljubuškom piše¹⁸⁶: "...držim gotovo sigurnim da je te noći, (12. na 13 veljače o.p.) u grupi, strijeljan dugogodišnji, pa i moj, gimnazijski profesor fra Martin Sopta, iako je o partizanima, dok ih nije doživio, redovito, naivno, lijepo govorio".

23. RAFAEL (fra Justin) MEDIĆ (1914-1973.)

Rodio se u zaselku Podglavica u Rasnu 3. travnja 1914.¹⁸⁷ u dobrostojećoj seljačkoj obitelji. Nakon pučke škole u svom selu pohađa Franjevačku gimnaziju na Širokom Brijegu. Bogosloviju studira u Mostaru i u Italiji. Za vrijeme studija u Sieni se upoznaje s idejama Ante Pavelića i postaje njegov sljedbenik.

¹⁸³ MARTIN SOPTA. "Prigodom jedne... Solovjeva". *Život* 1/1920., (10) str. 240-242.

¹⁸⁴ K. VASILJ. *Kruh...*, str. 149.

¹⁸⁵ Ove podatke donosi Nekrologij samostana na Humcu.

U *Nekrologiju* na Širokom Brijegu o njemu kratko piše: "Eodem anno inter 12 et 17 huius mensis (1945. Februarii J.S.) in Ljubuški interfectus est R.P. Martinus Sopta de Dužice, ex-definitor, professor philosophiae et theologiae anno vitae 54, religionis 38, sacerdotii 32."

¹⁸⁶ J. BUBALO. *Apokaliptični dani*. Zagreb, 1992., str. 149.

¹⁸⁷ IVAN ALILOVIĆ. *Križni put i raspuća hrvatskih daka, studenata i intelektualaca iz Hercegovine*. Mostar-Zagreb, 1999., str. 186.

RASNO - DUŽICE

ŽUPA RASNO

Matica hrvatska
Ogranak Š. Brijeg

Rimokatolički župni
ured Rasno

Rasno - Dužice, 1999.